

OECD *Multilingual Summaries* Government at a Glance 2015

Summary in Norwegian

Read the full book on: [10.1787/gov_glance-2015-en](https://doi.org/10.1787/gov_glance-2015-en)

Et blikk på myndighetenes rolle – 2015

Sammendrag på norsk

Den økonomiske oppgangen er på vei, og den økonomiske veksten er langsomt i ferd med å ta seg opp i OECD-området. Konsolideringen av statsbudsjettene fortsetter, selv om arbeidsledigheten holder seg høy og produktivitetsveksten har vært lav. Ulikheter når det gjelder fordelingen av inntekter og andre forhold av betydning for folks trivsel, er også økende. Myndighetene i de ulike landene må håndtere disse utfordringene og levere sterkere, mer inkluderende vekst i årene som kommer. Her kreves en flerdimensjonal tilnærming til statlig politikk.

Statlige myndigheter har mange politiske verktøy for å kunne bygge et grunnlag for mer bærekraftige og inkluderende samfunn. Uten egnede mekanismer for å hindre at offentlige beslutninger "kapses" av smale interessegrupper, og for å sikre effektiv gjennomføring og fremme grundig overvåking og evaluering, kan det hende at selv de beste politiske tiltakene ikke gir de forventede resultatene. Indikatorene i rapporten "Government at a Glance 2015" belyser i hvilken grad myndigheter har et inkluderende perspektiv når det gjelder sysselsetting, policyprosesser og politiske resultater.

Sentrale funn

Den samlede budsjettmessige balansen i OECD-landene er i stadig bedring

- Budsjettbalansen for OECD-landene bedret seg med 4,2 prosentpoeng, fra et underskudd på 8,4 prosent av BNP i 2009 til et underskudd på 4,2 prosent av BNP i 2013.
- I 2013 hadde den strukturelle budsjettmessige balansen et gjennomsnittlig underskudd på 3,5 prosent som andel av potensielt BNP i OECD-landene, en forbedring på 3,6 prosentpoeng i forhold til 2009.
- Som et resultat av konsolideringsarbeidet forbedret de fleste OECD-landene sin netto sparerate (differansen mellom løpende inntekter og løpende utgifter) mellom 2009 og 2013, også land med svært negative rater, som Hellas, Irland og Portugal.
- I 2013 var det gjennomsnittlige gjeldsnivået i OECD-landene 109,3 prosent av BNP. Fra 2013 til 2014 ble statsgjelden redusert i Tsjekkia, Irland, Norge og Slovakia, mens Slovenia, Spania, Italia og Belgia hadde den høyeste gjeldsøkningen.

Offentlige investeringer er lave og betydelig ned fra 2009

- Mellom 2009 og 2013 falt offentlige investeringer med gjennomsnittlig 0,8 prosentpoeng som andel av BNP og 1,4 prosentpoeng som andel av totale utgifter i OECD-landene. I 2013 representerte offentlige investeringer i gjennomsnitt 3,3 prosent av BNP og 7,8 prosent av totale utgifter.
- I 2013 brukte lokale myndigheter i gjennomsnitt om lag 60 prosent av totale offentlige investeringer. I land som Chile, Hellas og Slovakia ble imidlertid over 70 prosent av offentlige investeringer utført på statlig nivå.

Til tross for reformer forblir antall ansatte i offentlig sektor som andel av arbeidsstyrken relativt stabilt

- De sentrale myndighetene i de fleste OECD-landene har forsøkt å redusere utgifter gjennom sysselsettings- og lønnsreformer.
- Ulike verktøy har blitt brukt i sysselsettingsreformene, blant annet ikke-utskifting eller delvis utskifting av ansatte som går av med pensjon, ansettelsesstopper, outsourcing samt lønnsjusteringer, særlig ved lønnsfrys og reduksjon av lønninger for toppledere i det offentlige. I gjennomsnitt har reformene ført til en moderat økning av oppfattet stressnivå og arbeidsintensitet.
- Til tross for slike reformer har størrelsen på offentlig sysselsetting (ikke begrenset til sentrale myndigheter) som andel av arbeidsstyrken holdt seg relativt stabil – like over 19 prosent i 2013.

Dialog med interessenter om regulatorisk politikk er utbredt, men foregår på et svært sent stadium

- Gjennom OECDs anbefaling om regulatoriske praksiser og retningslinjer fra 2012 forpliktet OECD-landene seg til en helhetlig tilnærming til regulatoriske praksiser. Mange har innført formelle krav og gjort betydelige fremskritt når det gjelder å forbedre regulatoriske praksiser og regulatorisk kvalitet, og opptre i samsvar med OECD-rådets anbefalinger.
- Likevel er det betydelige variasjoner i hvilken grad myndighetene foretar konsekvensanalyser av foreslått politikk og evalueringer av kostnader/nytte, avveininger og synergier på tvers av regelverket i etterkant.
- Det er fortsatt betydelig rom for å forbedre dialogen med interessenter i beslutningstakingsprosessen. Borgere, bedrifter, frivillige organisasjoner og andre konsulteres generelt sent i prosessen, ofte først når lovutkastet presenteres for regjeringen. De bes sjelden om å gi sine synspunkter for bedre resultatvurderinger eller implementering av regelverk, og inkluderes heller ikke systematisk i diskusjoner på et tidlig stadium om problemets karakter og mulige løsninger.

Myndighetenes innsats for større integritet er økende, men det finnes fortsatt store smutthull

- OECD-landene er i økende grad oppmerksomme på interessekonflikter, men i motsetning til ansettelser etter jobb i det offentlige er ansettelser før jobb i det offentlige (for eksempel personer fra privat sektor og lobbyister) i stor grad uregulerte.
- Krav om at offentlige tjenestemenn med høyere beslutningsmyndighet må opplyse om private interesser har blitt utviklet videre i de fleste OECD-land, selv om rettsvesenet og andre "risikoområder" – blant annet ansatte i skatte- og tollmyndigheter, innkjøpspersonell og finansmyndigheter – har et lavere nivå av opplysningsplikt enn utøvende og lovgivende deler av staten.
- Upassende påvirkning på politiske beslutningsprosesser fra særinteresser er en vedvarende risiko på grunn av smutthull som ubalansert representasjon av interesser i statlige rådgivningsgrupper og flyt av mennesker mellom regulatorer og regulerte enheter (såkalte svingdører).
- Siden 2009 har det vært en betydelig økning i lovgivning om varslere. I praksis er effektiv beskyttelse imidlertid fortsatt en utfordring.

Flere land implementerer mønsterpraksiser for dataåpenhet

- Dataåpenhet fra myndigheter gir en ny generasjon av borgere, bedrifter og offentlige tjenestemenn mulighet til å skape samfunnsøkonomisk verdi og bidrar til å øke transparens i det offentlige.
- Ifølge den nye OURdata-indeksen var graden av slike tiltak størst i Sør-Korea, Frankrike, Storbritannia, Australia, Canada og Spania.
- Mens de fleste land har gjort en betydelig innsats for å gjøre data lettere tilgjengelig, er det variasjoner når det gjelder i hvilken grad myndighetene aktivt støtter gjenbruk av offentlige data (spesielt med hensyn til gjenbruk internt i den offentlige forvaltningen).

Skattefordelssystemer har dempet veksten i inntektsforskjeller, men det kreves mer handling når det gjelder ulikhet som ikke er knyttet til inntekt

- Statlige overføringer er et kraftig verktøy for å begrense virkningene av økende markedsulikheter. I 2011 førte inntektsomfordeling i OECD-landene til at Gini-koeffisienten ble redusert med mer enn 16 prosentpoeng

- I enkelte land har statlige utgiftskutt økt andelen av utgifter som betales direkte av borgerne for tilgang til tjenester, noe som kan ytterligere øke økonomiske barrierer for lavinntektsgrupper.
- En borgersentrert tilnærming til tjenestelevering som har fokus på sårbare grupper (folk med lav inntekt, innvandrere, funksjonshemmede, ungdom osv.), og som kan utnytte potensialet i nye teknologier fullt ut, kan gi muligheter for mer inkluderende tjenestelevering.

© OECD

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop www.oecd.org/bookshop

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate, rights@oecd.org eller per faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2015), *Government at a Glance 2015*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2015-en